

Вип. 17 (29). С. 142-149. URL: <https://doi.org/10.33098/2078-6670.2024.17.29.142-149>

5. Майданик Р.А. Цифрова річ як майно та її оборотоздатність. *Цивілістична платформа*. 2025. № 1(4). С. 19-59. URL: <https://doi.org/10.69724/2786-8834-2025-4-1-19-59>

6. Мічурін Є.О. Цифрова річ та інші цифрові блага як об'єкти цивільних прав. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія: Право. Вип. 88, ч. 1. 2025. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.1.47>

7. Еннан Р.Є. Правовий режим «віртуальної власності»: поняття, ознаки, сутність і правова природа. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2019. №3. С. 123-133. URL: <https://doi.org/10.33731/32019.173820>

8. Зозуляк О.І., Максимів Л.М. Цифрові речі як об'єкти цивільних прав: оновлені підходи регулювання. *Право і суспільство*. 2024. № 6. С. 40–47. URL: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.6.7>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-501-6-153>

Шухнін Антон Сергійович,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри цивільного, адміністративного

та фінансового права Класичний приватний університет

м. Запоріжжя, Україна

ПОНЯТТЯ «ПУБЛІЧНІ КОШТИ»: ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Публічні кошти становлять основу фінансового забезпечення діяльності держави та територіальних громад, виступаючи матеріальною базою для реалізації публічних функцій та надання суспільних послуг. Правове закріплення категорії «публічні кошти» є необхідною умовою для забезпечення ефективного управління публічними фінансами, їх прозорості та підзвітності.

Однак аналіз чинного законодавства України свідчить про відсутність єдиного, системного підходу до визначення та регулювання публічних коштів. Термін «публічні кошти» використовується в різних нормативно-правових актах у неоднаковому значенні, що створює правову невизначеність та ускладнює правозастосування.

Конституція України, не використовуючи безпосередньо термін «публічні кошти», закладає фундаментальні основи для їх правового регулювання та створює правову основу для розуміння публічного характеру фінансових ресурсів держави та місцевого самоврядування.

Стаття 95 Конституції встановлює, що «бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами» [1]. Ця норма визначає публічний характер бюджетних коштів та їх призначення для забезпечення загальносуспільних інтересів.

Стаття 142 Конституції України закріплює фінансову основу місцевого самоврядування, визначаючи, що «матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад» [1].

Таким чином, Конституція України розрізняє кошти державного бюджету (ст. 95, 96), кошти місцевих бюджетів (ст. 142, 143) та інші публічні кошти, що перебувають у власності держави або територіальних громад.

Бюджетний кодекс України є важливим законодавчим актом, що регулює відносини у сфері публічних коштів, хоча й не містить формального визначення цього терміну. Стаття 2 Бюджетного кодексу визначає ключові поняття, пов'язані з публічними коштами: 1) бюджетні кошти – «належні відповідно до законодавства надходження бюджету та витрати бюджету»; 2) публічні інвестиції – «кошти державного (місцевого) бюджету, у тому числі отримані у вигляді міжнародної технічної допомоги, кошти, залучені під державну (місцеву) гарантію, капітальні інвестиції державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі (крім банків), комунальних унітарних підприємств, установ, організацій, крім тих, які здійснюються за рахунок власних коштів таких підприємств, товариств, установ і організацій, що спрямовуються на створення (придбання), реконструкцію, технічне переоснащення основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік, а також виплати за договорами, укладеними в рамках державно-приватного партнерства» [2]. Тобто, Бюджетний кодекс України оперує поняттям «бюджетні кошти», яке за своїм змістом є вужчим за категорію «публічні кошти», оскільки останнє охоплює також позабюджетні фінансові ресурси публічного характеру.

Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI не використовує термін «публічні кошти», натомість оперує поняттями «бюджет», «бюджетні рахунки», «кошти». У пп. 14.1.93 ПК України, поняття кошти визначено як «гривня або іноземна валюта» [3]. Податкове законодавство регулює процеси формування публічних коштів через механізм обов'язкових платежів, але не визначає правовий статус самих публічних коштів як об'єкта фінансових правовідносин.

Цивільний кодекс України закріплює поняття гроші (грошові кошти). Відповідно до статті 192 ЦК України, «законним платіжним засобом, обов'язковим до приймання за номінальною вартістю на всій території України, є грошова одиниця України – гривня», а «іноземна валюта може використовуватись в Україні у випадках і в порядку, встановлених законом» [4].

У *Законі України «Про платіжні послуги»* № 1591-IX від 30.06.2021 р. визначено поняття «електронні гроші» як «одиниці вартості, що зберігаються в електронному вигляді, випущені емітентом електронних грошей для виконання платіжних операцій (у тому числі з використанням наперед оплачених платіжних карток багатоцільового використання), які приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж їх емітент, та є грошовим зобов'язанням такого емітента електронних грошей» [5].

Єдиним правовим актом, який містить визначення поняття «публічні кошти» у системі законодавства України є *Закон України «Про відкритість використання публічних коштів»* від 2015 р. У статті 1 даного Закону публічні кошти визначаються як «кошти державного бюджету (крім таємних видатків), бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів, кредитні ресурси, надані під державні та місцеві гарантії, кошти Національного банку України, державних банків, державних цільових фондів, Пенсійного фонду України (далі – Пенсійний фонд), Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, а також кошти суб'єктів господарювання державної і комунальної власності, отримані ними від їхньої господарської діяльності» [6].

Зазначеному визначенню притаманний казуїстичний підхід замість концептуального, оскільки воно має виключно суб'єктну спрямованість і побудовано у вигляді переліку конкретних видів коштів цих суб'єктів, а не через родові ознаки та критерії публічності. В силу такого формулювання неможливе автоматичне охоплення нових видів публічних коштів (без внесення змін до даного визначення), тобто відсутні єдині критерії віднесення коштів до публічних. Тому подальші дослідження питання правового регулювання поняття «публічні кошти» є актуальним з наукової точки зору, доцільним у практичній

площині, а визначення поняття «публічні кошти» на законодавчому рівні потребує змін та вдосконалення.

Література:

1. Конституція України від № 254к/96-ВР 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Бюджетний кодекс України № 2456-VI від 8.07.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Податковий кодекс України № 2755-VI від 2.11. 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#n962>
4. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Про платіжні послуги : Закон України № 1591-IX від 30.06.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#n1249>
6. Закон України Про відкритість використання публічних коштів : Закон України № 183-VIII від 11.02.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-501-6-154>

Антохов Володимир Миколайович

*студент 3 курсу факультету прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції)*

*Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ

Ефективність проведення обшуку значною мірою залежить від залучення осіб, які володіють спеціальними знаннями та практичними навичками у відповідній галузі. Проведення цієї слідчої (розшукової) дії потребує не лише процесуальної підготовки, а й розуміння тактичних прийомів, особливостей пошуку прихованих об'єктів та застосування науково-технічних засобів. Недостатній рівень спеціальних знань може призвести до неповноти обстеження об'єкта, втрати доказової інформації або її пошкодження.